

**Дата: 23.05.2022**

**Урок № 40**

**Тема:** Подвоєння та подовження приголосних

**Мета навчальна:** поглибити знання учнів про подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків; навчити розрізняти подвоєння букв та подовження м'яких приголосних; виробити уміння правильно вимовляти слова з подвоєними та подовженими приголосними звуками; удосконалювати та закріпити орфографічні навички; формувати вміння правильно працювати з підручником та дидактичним матеріалом;

**розвивальна:** розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, спостережливість, вміння аналізувати та зіставляти мовні факти; вдосконалювати навички зв'язного мовлення та збагачувати словниковий запас учнів;

**виховна:** виховувати повагу та інтерес до рідної мови, бажання вчитися та самостійно поповнювати свої знання.

**Матеріали до уроку:**

Рідне слово! Скільки в ньому чарівних звуків, материнської лагідності і доброти, мудрості земної, закладеної ще нашими славними предками.

Сьогоднішній наш з вами урок української мови знову буде проходити у Країні Орфографії. Тож зараз ми туди і вирушимо, де знову будемо стояти на містку між вивченим матеріалом у початкових класах, і тим, із чим ми зараз будемо знайомитися. Урок пройде у формі заочної мандрівки.

Тепер, коли Ви вже записали тему уроку до робочих зошитів, почули епіграф, я хочу ознайомити Вас з метою та завданнями нашого уроку.

Наша мова – це океан слів. Країна Орфографії з орфограмами – це мудра господиня, володарка цього океану слів. У нашій мові немає жодного слова, де б не використовувалась певна орфограма. Оскільки ми

вже маємо певну необхідну базу знань, то зараз мусимо поглибити ще ваші знання про подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків, навчитися розрізняти подвоєння та подовження в українській мові, виробити уміння правильно вимовляти слова із вказаними орфограмами, формувати вміння працювати з підручником та дидактичним матеріалом на уроці.

### **Подвоєння букв на позначення збігу однакових приголосних звуків**

Правило	Приклад
<b>Подвоєні приголосні маємо при збігу однакових приголосних:</b>	
на межі префікса й кореня:	відділ, ввічливий, віддати, заввишки, оббити, роззброїти;
кінця першої і початку другої частини складноскорочених слів:	військкомат, міськком;
кореня або основи на -н- (-нь-) і суфіксів -н(ий), -ник:	день —денний, ранок —ранній, причина —причинний, закон —законний, година —годинник, вікно —віконниця
на межі двох суфіксів:	писменник, прийменник, іменник, але <b>священик</b>

на межі дієслівної основи і постфікса – ся:	зрісся, вознісся, обвісся, пасся;
у збільшувально – підсилювальному суфіксі – енн- :	силений, численний;
у прикметниках з наголошеними суфіксами – анн(ий), - янн(ий)-, - енн(ий)-:	Невблаганий, несказаний, незрівнянний, нескінчений
В словах іншомовного походження:	Ассирія, Пруссія, брутто, нетто;
В чоловічих і жіночих іменах:	Інна, Ілля, Маріанна, Ганна.

### **Закріплення вивченого матеріалу**

**1. Від поданих слів утворіть нові, в яких було б подвоєння літер.**

**Складіть з ними речення:**

Година, день, закон, кордон, стіна, благати, заповідь, зелень, клітина, корінь, молодь, мить

**1. Запишіть подані слова, розберіть їх за будовою та поясніть орфограми.**

Відділ, беззубий, денний, осінній, розрісся, юннат, суддя, стаття.

**3. Прочитайте текст. Визначте його основну думку. Знайдіть слова з подвоєнням, прокоментуйте їх правопис.**

Користування сумішшю з двох мов — це одно з найтривожніших явищ загальнопедагогічного характеру. Говорити такою скаліченою мовою — це все одно, що грати на розстроєній скрипці. Все одно, що з дерева красуню різьбити тупою щербатою сокирою.

Скалічена мова — отупляє, оглупляє людину, зводить її мислення до примітива. Бо мова — це лад мислення, це віконця, через які людина бачить світ. Що ж вона побачить, коли віконця — кіптяві, засновані павутинням, засиджені мухами?.. Отже, шлях боротьби за високу успішність лежить передусім через мовну культуру, бо мовна культура — це живодайний корінь культури розумової, усього розумового виховання, високої, справжньої інтелектуальності (В. Сухомлинський).

**4. Запишіть слова у дві колонки: у першу з подвоєнням букв, у другу - без подвоєння.**

Мит..ю, огнен..ий, скажен..ий, височен..ий, антен..ий, тъмян..ий, вроджен..ий, ден..ий, орлин..ий, узбіч..я, Хмельнич..ина, неждан..ий, адресован..ий, однозмін..ий, вікон..ий, роз'єднан..ий, олов'ян..ий, нескінчен..ий, електрон..ий, дерев'ян..ий, умотивован..ість, без..ахисний, аграрно-сировин..ий, гіл..я, антропоген..ий, туман..ий.

**Відбувається подвоєння:** миттю, огнений, височений, антенный, денний, узбіччя, Хмельниччина, однозмінний, віконний, нескінченний, електронний, аграрно-сировинний, гілля, антропогенний, туманий.

**Не відбувається подвоєння:** скажений, тъмяний, вроджений, орлиний, нежданий, адресований, роз'єднаний, олов'яний, дерев'яний, умотивованість.

**Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту**  
**y.levchuk2976@gmail.com**

**У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.**